

TOREIZ...

KO MŪSPUSES ĻAUDIS RAKSTĪJA RADIOŽURNĀLIEM

Tagad avīžu, žurnālu, radio redakcijām raksta daudzi. Arī no mūsu novada. Bet ko rakstīja mūspuses cilvēki radiofonam un radiožurnāliem, periodikai toreiz? To pavaicāju Liepājas speciālās skolas direktoram **Attim Briķmanim**, kurš ir pazīstams Latvijas radio lietu zinātnieks un dažādu izdevumu un radioaparātūras kolekcionārs. Rajona ļaudis Atti Briķmani zina arī kā savulaik rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieku.

Attī, pašķirsim, lūdzu, radio vēstures lappuses...

-Pirms kara radio periodikā daudzi rakstīja vēstules. Uzdeva jautājumus, prasīja dažādus padomus. Jo radio ēra bija sākusies un daudzi arī savās mājās gribēja radio. Vai nu pirka, vai arī būvēja paši. Letiņi jau tādi jaunu iesākumu balstītāji allaž bijuši. Un daudzi rakstītāji bija tieši no Liepājas rajona, no mūspuses. No tagadējās rajona teritorijas.

Kas rakstīja un ko prasīja?

-Divdesmito gadu beigās un trīsdesmito gadu sākumā daudz ir rakstījis tāds Ž. Leja no Kalētiem. Gribējis būvēt vēja dzinēju, par to jautājis žurnālam "Radio amatis". Pirmajā latviešu žurnālā "Radio" 1927. gadā arī viņa vaicājums - acīmredzot iegādājies pasta telegrāfa virsvaldes darbnīcu vienlamps radio un gribējis pārbūvēt, lai uztvertu vairākas raidstacijas. J. Ozols no Kalētiem vaicājis, kā ar divlampīņu uztvērēju labāk atdalīt stacijas. Olga Koškina no Kalētu sešklasīgās pamatskolas uzvarējusi žurnāla "Radio" konkursā par radio jautājumiem un kā balvu saņēmusi dubultīgu "galvas telefonu" ar auklu un pieslēgiem. Vispār - kalētnieki bijuši ļoti aktīvi rakstītāji un vaicātāji.

Kāpēc tieši kalētnieki?

-Varbūt tāpēc, ka tur tā radiofona dzirdamība bija pašvaka un viņi mēģināja savā novadā saklausīt to, ko Rīgā saka. Pārbūvēja, uzlaboja, modernizēja radioaparātus.

Kas vēl no mūspuses par radiolietām,

uztveršanu interesējas?

-Rakstījis Jansons no Durbes 1929. gadā. Lai uztvertu Rīgas raidījumus, kā pilnveidot radioaparātu. Ž. Saite no Aizputes interesējies, kā var iegūt radioeksperimentētāja atļauju. Lai pats būvētu savu radio. Tas bija 1926. gadā. Plaši A. Atvars no Aizputes ar žurnālu sarakstījies par radiouztvērēja būvēšanu, pilnveidošanu. Jānis Kopštāls no Langsēžu muižas pie Aizputes bieži rakstījis "Radioabonentam". Pārdod un pērk dažādas radiodetaļas. 1933. gadā J. Kopštāls vēlas pirkt detaļas radio būvei. Telefons viņam bijis Klosterē - 9. No Grobiņas abonentam Nr. 31 bijis jautājums par bateriju uztvērēja barošanu no elektrotīkla. Toreiz radioabonentiem bija numuri. K. Rubežs no Grobiņas interesējas par radiotehniskiem jautājumiem. Kā uzlabot staciju izšķiršanas spēju. A. Kavaliers no Dubējiem prasa - kā lampas nomainīt radioaparātos. Citi vēl rakstīja, ka pērk un pārdod dažādas radiodetaļas. Tie sludinājumi bija bez maksas.

Liepājas apkārtnes ļaudis toreiz bijuši aktīvi. Līdzdarbojušies radiofonijas attīstībā un tālāk - virzībā. Ari kalētnieki, kaut gan uztveršanas ziņā viņi bija vienā no neizdevīgākajām vietām valstī. Jo ne jau veltī Latvijas "radiotēvs" Jānis Linters teica -pats grūtākais jau ir "iebāzt to radio vilni Lejaskur-zemē". Tā bija vistālākā vieta no Rīgas tajos laikos. Liepājas raidītājs jau nosedza tikai 5 km rādiusu. Liepāja un Karosta. Grobiņā ar detektoru uztvērēju vairs maz ko sadzirdēja.

Paldies par ieskatu tālaika radio lietās mūspusē saka

Ilmārs Kīns

P. S. Briķmaņa kungs laipni aicina rajona skolu audzēkņus, interesentus ielūkoties viņa radioaparātūras muzejā. Iepriekš gan lūgums piezvanīt pa tālruni Liepāja 29248 (vakaros). Būsit mīļi gaidīti!

Ilmārs Kīns

Kursas Laiks 01.11.1995.